Majk – Gánt kirándulás

2024. március 14.

Március 14-én reggel indultunk a Don Bosco Közösségi Ház elől kirándulásunkra. Voltak esőt emlegető előjelzések, de mi bíztunk hagyományos szerencsénkben és nem is csalatkoztunk. Végig kellemes tavaszi időben volt részünk.

9 órára kellett Majkra a Remeteség parkolójába érnünk. Ott fogunk találkozni idegenvezetőnkkel Kulcsárné Németh Mariannal, aki már nem először gondoskodik rólunk.

A parkoló és benne a Látogatóközpont egy tó partján, játszótérrel, horgászokkal fogadott minket. Vidám embereknél lehetett megvenni a látogató jegyet.

Innen egy rövid sétával jutottunk el a Remeteség bejáratához.

Az észak-vértesi erdőség mélyén, náddal körülölelt tavak szomszédságában bújik meg a Majki Kamalduli Remeteség, Magyarország Európa-szerte kuriózumnak számító műemlék együttese. A látogató itt, ahol a csend lakik, háta mögött hagyhatja a rohanó világot, hogy a remeték időtlen, megszentelt világával találkozzon.

Fehér barátoknak, illetve fehér bencéseknek is nevezték a kamalduliakat, fehér csuhájuk miatt. Jellegzetes a hajviseletük is, ugyanis a fejtetőt borotválják, ezzel szemben a tarkójukon rövidre vágva meghagyják hajukat. Ezt a hajviseletet egészíti ki a szakáll. Jellegzetes a némasági fogadalmuk: egymással nem kommunikálhattak, és nem érintkezhettek a külvilággal sem, december 28. és január 2. közötti napok kivételével, amikor a refektóriumban gyűltek össze, máskor azonban cellaházuk telkét is csak engedéllyel volt szabad elhagyniuk.

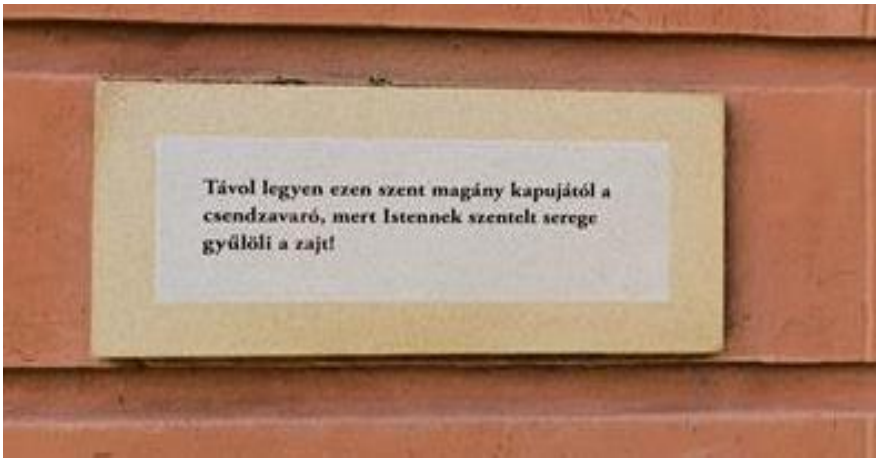

Pontban 10.00-kor nyílt az ajtó és a cerberus beengedett minket. A cerberus egy kedves hölgy volt, aki rögtönk nekilátott és tájékoztatott bennünket a hely történetéről, jelenéről, az itt lakókról.

A majki remeteség hazánk egyik különleges műemékegyüttese. A szerzetesrend előírásai szerint a tagok szigorú remeteéletet éltek, az év legnagyobb részét saját cellaházukban töltötték némaságban, imádkozva és dolgozva.

A Vértes erdői szélén meghúzódó Majkpusztára a környék birtokosai, az Esterházyak telepítették le a "néma barátokat" 1733-ban. Ekkor kezdődött az épületegyüttes kiépítése, Franz Anton Pilgram, majd az ő halála után Fellner Jakab tervei szerint. Az építkezés elhúzódott, a tervezett húsz cellaházból csak 17 épült meg. A remeteséget 1782-ben szűntette meg II. József, mivel nem foglalkoztak semmi hasznossal a király szerint.

A remeteség felszámolása után1806-ban Esterházy Károly vette meg a birtokot. Az egykori főépület, az úgynevezett Foresteria a grófi család vadászkastélyává alakult, a cellaházakban raktárak, de egy ideig komoly posztómanufaktúra is működött. A templomot 1810-ben villámcsapás érte és sajnos kiégett, köveit építőanyagként eladták az oroszlányi evangélikus templom építésére, és elhordták a csákvári kastély építéséhez is, ma csak a tornya látható. Az épületegyüttest 1945-ig birtokolta, illetve használta a család. Itt született és nevelkedett Esterházy Móric miniszterelnök (1917). Gróf galántai és fraknói Esterházy Móric magyar arisztokrata politikus, császári és királyi kamarás, az Osztrák Császári Lipót-rend nagykeresztese, valóságos belső titkos tanácsos, miniszterelnök, Esterházy Péter író nagyapja. Itt töltötte gyerekkora egy részét unokája, Esterházy Péter is. Móric gróf felesége, Károlyi Margit ugyanis használatra megkapta az egyik cellaházat, évtizedeken át élt egykori birtokának maradékán.

A cellaházakat az 1980-as években a közeli bányavállalat felújította idegenforgalmi célból, azonban a főépület rendkívül rossz állapotba került. Végül az épületeket két ütemben újították fel: elsőként a Foresteria épületét 2012 és 2014 között (építész vezető tervező: Tornay Endre, tájépítészet: Szabó Gábor), majd 2018 és 2020 között került sor a cellaházak és a templomrom felújítására (építész vezető tervező: Máté Zsuzsanna, tájépítészet: Szloszjár György).

A Párizs környéki Grobois falucska Kamalduli kolostorának volt lakója II. Rákóczi Ferenc 1715-1717 között. A kolostor magányában talált megnyugvást a hányatott sorsú fejedelem zaklatott lelke, s végakarata szerint szívét a kolostorban temették el. A kolostor a II. világháborúban megsemmisült, a fejedelem szívét őrző urnával együtt. Ennek emlékét őrzi az utódok számára Majkon, az egyetlen magyarországi Kamalduli kolostorban felállított emléktábla, melyet a Rákóczi Szövetség Oroszlányi Szervezete állított 1996-ban, a Honfoglalás 1100-ik évfordulója alkalmából.

A Majki Remeteség kedves ékszerdobozát, szép festményeivel, hófehér házaival és kerti levenduláival, zsályáival, csonka templomával, határtalan csendjével szívünkbe zártuk.

A közösségi tér a refektórium

Az alapító látomása

Harang a csonka templom tornyában

Remeteházak

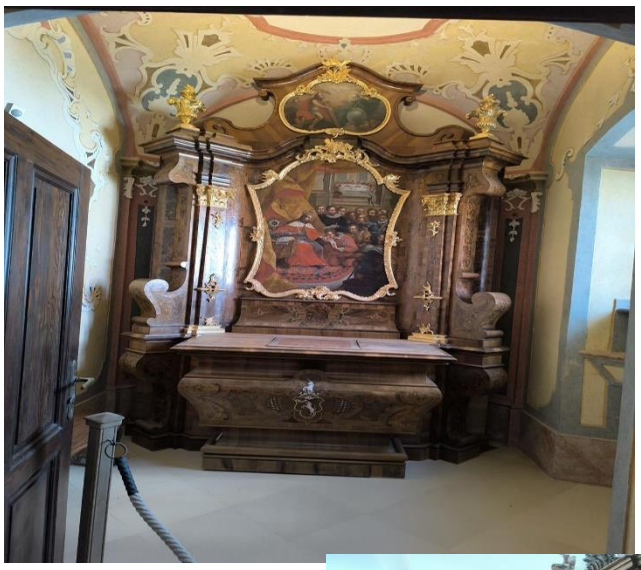

Azért ne gondoljuk, hogy a szerzetesek valami barlangban remetéskedtek. Minden házban volt kápolna, hálószoba, tisztálkodásra, munkára való helyiség.

A kert művelésén kívül volt, aki órákat készített, más könyvet fordított, volt, aki az asztalos mesterséget űzte. Egy – egy ház 80 m^2 alapterületű.

A tükrök játéka a torony földszintjén.

És folytattuk utunkat Gánt felé, mely egykor,1926-ban Balázs Jenőnek köszönhetően az ország és Közép-Európa legnagyobb bauxit lelőhelyével büszkélkedett. A bánya csúcstermelése idején, évente 600.000 tonna ércet adott. A királyság pünkösdinek bizonyult, mert 1944 végére a bánya kimerült. A bányászat 1944-ben a sok katonai behívás miatt is akadozott. Végleges bezárása 1962-ben történt. 13,6 millió tonna bauxitkincset bányásztak ki. A II. Világháború idején, 1939-ben, német hadiüzemmé nyilvánították. Az itt bányászott bauxit Németországig meg sem állt. Így a háború végével nemcsak német lakóit telepítették ki, hanem az ott lakó bányamunkások, 1000 fője, is elhagyta a települést. 1946. május 18-án 900 lakost telepítettek három nap alatt Németországba. A szovjetek 1944 december 26-án érték el a települést. A munkáslaktanyát hadi kórházzá alakították. A munkások 140 férőhelyes épületében később gyermekotthon működött.

Mielőtt megérkeztünk Gántra festői települések mellett haladtunk el.

Kőhányáspuszta, a Majk - Csákvár közötti forgalmat bonyolította le. Oroszlányi gazdák bérelték a pusztát birkáikat legeltették. Ma felújítva látható házaival, amelyeket az Országos Kéktúra turistái „lakják." Turistaháza a Vértes természeti értékei mellett, a település sváb lakóinak életét szemlélteti a néprajzi gyűjteményével. Látogatókat vár, egykori földbirtokosa nevét viseli: gróf Esterházy Móric Ökoturisztikai Központ.

Vérteskozma az alvó sváb, egyutcás falucska, gyönyörűen felújított parasztházaival várja a vándorokat. Az 1300-as évektől lakott hely volt, a gesztesi várhoz tartozott, ám a török idők elpusztították, az 1750-es évektől ötvenkilenc katolikus sváb családnak köszönheti újjászületését. Sajnos csak 200 év adatott a benépesítésére. 1946-ban csaknem a teljes lakosságot kitelepítették. Templomában évente koncerteket rendeznek. Vérteskozmán a vadászház mellett áll a turistaház, oldalán emléktábla hirdeti: e helyen működött Vértes Meteor S. E. A sportegyesületet több mint negyven évig vezette, kedves idegenvezetőnk édesapja: Németh Gyula!

És megérkeztünk Gántra! Ma lakosainak száma 800 fő, fontos turisztikai központ. A bezárt bánya egy külszíni fejtésgödrében alakították ki az egyedülálló Bauxitföldtani Parkot. Tanösvényének 12 állomása van. Nagyon érdekes volt a bánya bejáratánál időzni az egykori csillék, és vasúti sínek, hatalmas bányagépek között. Nekem a futószalag tetszett, ami egykor a kibányászott ércen kívül még személyi forgalmat is bonyolított, a főnökség nemtetszése mellett.

Minket egy tüneményes bányász vezetett körbe jó adomák kíséretében. Dékány Péter 18 évesen kezdett itt dolgozni geológusként. Idővel kitanulta a szakmája minden csínját-bínját. Megtudtuk a Föld anyagainak 99%-át a következő ásványok teszik ki: 46% oxigén, 28% szilícium, 8% alumínium, 5% vas és 12%

kalcium, nátrium, kálium és magnézium. A terepen lehetett kövületet vadászni, de sajnos a szép példányokat már megtalálták előttünk, így a kijáratnál vehettünk kagylót, bauxit ércet és kalcit kristályokat.

Nagyon különleges volt a gödörbe leereszkedni! A holdbéli táj néhány csenevész fának és fűfélének adott helyet. De nem is engedik vissza a természetnek ezt a vörös völgyet, mert így ismerhetik meg a látogatók igazán ezt a számunkra már szürke könnyűfémet, mielőtt feldolgoznák ércét. Csapatunkból csak néhányan merészkedtünk e meredek falú táj bejárására. Külön élvezet volt számomra megtapasztalni milyen segítőkész férfitársak vesznek körül! Ahogy tudtak segítettek ügyetlenkedéseimen úrrá lenni. Ép bőrrel megúsztam

segítségükkel ezt a különleges kalandot! Köszönöm fiúk! Az idő suhant kedves vezetőnk, Péter élményekben gazdag elbeszélései mellett.

És elindulhattunk estebédünket elfogyasztani. A templommal és a mesterségek fájával szemben a Vértes Vendéglő és Fogadó várt minket. A templom előtt Szent Vendel szobra áll, a pásztorok és állatok védőszentje, nem messze tőle Szent Borbála szobra alatta sok virággal, ő bányászok védőszentje. A vendéglőt a dédszülők 1915-ben, „beszálló kocsmaként” nyitották meg Méri néni kocsmája néven. Itt nyitott irodát a bauxit erdélyi származású megtalálója és első bányájának 1926-os megnyitója: Balázs Jenő, emléktábla is hirdeti a vendéglő oldalán.

Sajnos az iroda, az emlékszoba, ma raktár is, méltatlanul elbántak a régi fényképekkel és tárgyi emlékekkel. Egész kirándulásunk leglehangolóbb pillanatait éltük át néhányan, ezt látva! Szerencsére az ebédünk nagyon ízletes volt. A falu határában lovak ficánkoltak, teheneket is láttunk és zöldülő vetéseket.

Szomorú emlékű helyről is mesélt Kulcsárné Németh Mariann idegen vezetőnk. Kápolnapuszta, e maroknyi lélekszámú település csaknem teljes férfi lakosságát 1945 március 16-án a benyomuló II. Ukrán Front felderítő egységei pincékbe hurcolták és kivégezték. Azzal vádolták őket, hogy feladták a csendőröknek a náluk bujkáló partizánosztagot. 1989 óta a temetőt rendbetették és megemlékeznek e szörnyű mészárlás áldozatairól. A túlélő rokonok, nők és gyerekek, amint tudtak elköltöztek e rossz emlékű helyről. A település utolsó lakója 1980-ban hunyt el. Házát elkezdték ledózerolni, de a művelet félbe maradt, szörnyű mementója egy elnéptelenedő településnek.

Tizenhét óra 20 perckor keltünk át a Dunán. 18 órára mindnyájan sikeresen leszálltunk a Sándor által biztos kézzel navigált buszról. Hálás szívvel köszönjük a stábnak, hogy ismét egy nagyszerű élménnyel lettünk gazdagabbak! Köszönjük kedves Varga Pista bácsi és Scharek Ferenc fáradhatatlan szervező munkáját! Fel a következő szép kirándulásra!

Valek Tünde

A képeket Horváth Jánosnak köszönjük!